

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Katoliški shod.

IV.

Katoliška shoda v Ljubljani in Zagrebu sta zmedla marsikatero puhlo glavico, a zmedla sta jo najbolj glasilu „Süden“, v kojem je nekdo pisal, da se pred uspehi teh shodov tresejo tako v Budimpešti, kakor na Dunaju. Tu v Ljubljani se smejemo, na Dunaju pa se tresejo! In v Budimpešti tudi! Ali ne vidi se nam vredno, pečati se z ditirambami dunajskega nemškega glasilca, ki je vsled katoliških shodov od samega veselja pijano; s to svojo pijanostjo sili se kakor nadležna muha v ospredje, da bi je božji hlapci opazili, ter morda nekoliko bolj podpirali, nego se je to sedaj zgodilo. Tudi „Süden“ naj ima svoje veselje, in da se spozna naša objektivnost, mi ta plitvi listič kranjski duhovščini prav toplo priporočamo!

„Süden“ časih prav rad zajaha vse-slovenstvo, in tu in tam hoče biti pravi Slovan od glave do pete. Ravno zategadelj se nam vidi neločljivo, da se tak „Slovan“ tako brezmejno veseli pičlih uspehov katoliških shodov v Zagrebu in Ljubljani. Po našem mnenju so taki shodi ravno s slovanskega stališča najostreje obsoditi. In to ni težko dokazati.

Ostanimo najprej na jugu. Grof Miroslav Kulmer, o kojem do sedaj skoraj nismo drugrega vedeli, nego da si je s Türkovi denarjem pozlatil svoj grb, se je na zagrebškem katoliškem shodu obnašal jako oblastno in nekako usiljivo. Oblasten in usiljiv pa je bil pred vsem njegov končni izrek: da je spas Hrvatske jedino v katoličanstvu! Bolj nesrečnih besed grof Kulmer skoraj spregovoriti ni mogel, in naj ga je nadškof Posilović še tako v zvezde koval. Jedini spas Hrvatske tiči v katoličanstvu! Od kdaj pa vendar! To je ravno tako, če bi na južnem Nemškem vstal kak onemogel in zastarel aristokrat, pa bi oholo spregovoril: jedini spas Nemčije tiči v katoličanstvu! Ne rekli bi ničesar, če

bi bila Hrvatska izključljivo katoliška. Imamo pa obilo Hrvatov, ki so pravoslavne veroizpovedanja, in imamo mnogo dobrih Hrvatov, ki so islamske vere. Beseda grof Kulmerjeva se je lahko spregovorila, a s tem pravoslavni Hrvat, ž njo Hrvat-Mohamedanec še ni odsekan od mogočnega debela hrvatstva. Če bo toraj katoliški shod v Zagrebu imel kaj uspeha, tičal bo uspeh zgolj v tem, da se bode v trojedini kraljevini, da se bode tudi v Bosni in Hercegovini verska napetost, versko nasprotstvo, ki je že do sedaj bilo skoraj neznosno, še bolj poostriilo, še bolj poglobilo.

Z isto pravico, kakor je grof Kulmer trdil, da je katoličanstvo jedini spas Hrvatske, smelo bi se trditi, da je ravno isto katoličanstvo jedini spas vsega Slovanstva. Pa poskusite svojo srečo in oglasite se s tem izrekom, recimo, na Cetinju, ali v Belemgradu ali v Sofiji, in videli bode, kako urno vam bo odriniti! Če pa ne bode brzih krač odrinili, pa bode čutili težke slovanske pesti na latinizatorični svoji grbi, in pretepeni bode v zlic vseslovanke vzajemnosti, da vam pokajo žile v telesu! No pa recimo, da se podaste dalje proti severu, kjer gospodari oče car, ter pričnete ondi razkladati resolucije katoliških shodov, ali ste res tako prismojeni, da upate, da vas hoče kdo v širnem carstvu poslušati, in da pridobite za svoj dogma: da je katoličanstvo spas Slovanstva, samo jednega učenca? Prej kot ne pa se vam bode že na slovanskem jugu, čisto gotovo pa se vam bo odgovarjalo na slovanskem severu, da naj se išče spas Slovanstva, če naj se jedini ta spas sploh išče v kaki konfesiji, v tisti konfesiji, ki je od katoličanstva mnogo ceneja, ki se slovanski naravi sploh bolj priklada, in katere se drži ogromna večina Slovanov, to je v starodavnem in častitljivem pravoslavju. Ako se vam pa kaj takega odgovori, bode prišli zopet vi v ogenj, začne se prepri, in konec bode, da si stojita Slovan-katolik in Slovan-pravoslavac nasproti

kot dvoje divjih zveri, ki samo na to paziti, kako bi s teško šapo jedna drugo razmesarili.

Vsegamogočni Bog dal je Slovanom več veroizpovedovanj. Je-li bilo to modro, ali nespametno, kaj takega preiskovati nismo poklicani! Ali dejstvo je to, s kojim moramo Slovani prav resno računati. Dejstvo pa je tudi, da bi v današnjih časih bila največja glupost, če bi se mi Slovani radi vere mej sabo klali. Ako se veliki vladika v Djakovu ni sramoval, očitno poljubiti svojega evangeliškega sobrata, ne vemo, čemu naj bi tega velikega izgleda Slovani mej sabo ne posnemali, čemu bi se skrivali za versko intoleranco, in čemu bi si jeden drugemu na uho trobili: tvoja vera ni za nič, pač pa je moja jedino prava, jedino izveličavna!

Kdor količjak hladno misli, mora pripoznati, da smo Slovenci, ako hočemo dospeti do pametne slovanske vzajemnosti, odkazani na versko toleranco, in da ne smemo svojih posameznih konfesij v ospredje riniti, ker bi bil to najboljši pripomoček še tisto malo slovanske vzajemnosti, kar je imamo dandanes, čez noč ugonobiti. S stališča slovanstva so torej take komedije, kakor sta bila katoliška shoda v Zagrebu in Ljubljani, najostreje obsojati, nepotrebne in naravnost proti slovanske demonstracije so taki shodi, ker smo Slovani neobhodno odkazani na mejsebojno versko toleranco, ako se hočemo kulturno približati in napredovati. Pretirano katoliško tercialstvo pa je strupena rosa, ki mora zadaviti nežno rastlino slovanske vzajemnosti. Zatorej so katoliški shodi pogubni, in tudi s slovanskega stališča vse graje vredni!

V Ljubljani, 21. septembra.

K položaju.

Dr. Ebenhoch, načelnik nemške klerikalne stranke, se je izrekel v najostrejših besedah proti češkemu volilnemu pozivu ter je odklonil na najodločnejši način češko

državno pravo. Dr. Ebenhoch je izjavil, da je glede tega vprašanja katoliška narodna stranka složna z drugimi nemškimi strankami, da so Čehi docela osamljeni s svojim državnopravnim programom, in da so se razmere zasukale tako, da je sedaj združenje katoliške narodne stranke s stranko krščanskih socialistov mnogo lažje. Ebenhoch se naravnost ponuja levičarjem, samo hoče, da bi imela njegova stranka glede verskih vprašanj svobodno roko. Čehov to postopanje Ebenhocha ne bo niti najmanj ostrašilo, da bodo svoje stališče naglašali še odločnejše. Ako je govoril Ebenhoch v soglasju s svojo stranko, je desnica definitivno razbita. — Danes je objavilo vodstvo nemške narodne stranke v „Grazer Tagblattu“ svoj volilni oklic, v katerem naglašajo, da mora ostati Avstrija pod nemškim vodstvom in z nemščino kot državnim jezikom. Potemtakem Nemci še po minolih besnih narodnih bojih nočejo ničesar slišati o enakopravnosti vseh narodov in vseh jezikov. To so pač jako slabe avspicije za novi parlament!

Ukor nadškofu Stadlerju

se je izrabljaj z raznih strankarskih stališč, in umljivo je, da so ga bili Nemci in Madžari posebno veseli, saj je Stadler odličan slovanski škof in njegova napitnica je bila polna slovanskih mislij in pravega hrvatskega rodoljubja. Zato pa so bili cesarskega ukora osobito veseli v Budimpešti, saj so ga smatrali le za obsodbo velikohrvatskih aspiracij. Toda pomen cesarskih besed je mnogo obširnejši. Cesar smatra Bosno za državno deželo ter je z ozirom na evropske velevalisti izrekel svoj trdni namen, da se državnopravno stališče okupiranih pokrajin do avstro-ogrsko monarhije ne izpremeni. Ukori Stadlerju je torej prav jasen migljaj Madžarom, da naj se nikar ne udajajo nadi, da bi se kdaj uresničil njih načrt: napraviti Bosno in Hercegovino za ogrski satrapiji, za aneksijske ogrske krone. — „Vaterland“ pa je označil svoje stališče do tega ukora s sledečimi na-

LISTEK.

Poljanska idila.

Spisal — n—r.

Pes sliši na ime Febo, psico kličejo Črto, kozel je Ali, srnica pa Mila. Ali imajo tudi mačke, kure, race, prašički itd. svoja imena, tega ne morem povedati, kajti domače in pitome živali je brez broja pri hiši, še celo dva zajčka sta na dvorišču, ki pridno grizeta zelenjav.

Prvi trije četironožci so najimenitnejši: Febo je izvrsten lovski pes „brak“, ki pa ima sedaj še počitnice; Črta je pazna spremljevalka in čuvajka še nedorasle mladine, a kozel mora voziti v bližnje Poljane po male potrebščine. In kako mora parirati šibi šele devetletne Pipce! Od doma gre sicer nerad, proti domu pa kar sili. Še čudnejši vehikel je otroški voziček, katerega vozi dojka za seboj z najmlajšim potomcem slavne rodovine in sicer tudi v Poljane, ako jo pošljejo tja po kakem malemu oprasku. Pa tudi po vodi se lahko vozi, ako se hočeš zaupati lahkomišelnosti brezskrbne mladine. Da so tudi konji in voli na razpolago, to se razume samo po sebi.

Sredi tihe, za promet le malo porabljene doline, znajdeš se najedenkrat v najživahnem mravljišču, v najglasnejšem

gnezdu. Stari, s slikami kar prevlečeni graščinci brižinskih škofov se gotovo ni sanjalo, da bode tako hrupno družbo pokrivala s svojo streho. To ti je v njej najrazličnejše mladine, ki daje duška svoji prostosti, včasih pa tudi svoji razposajenosti. In pred hišo se vrše najrazličnejše telesne igre, v prvi vrsti seveda moderni „tenis“, pri katerem je tak krik in vrišč, da bi lahko oglušil.

Poleg igre je glaven šport kopanje in ribarjenje. Mladina se koplje kar zaporedoma, najmanj dvakrat na dan in vganja pri tem svoje šale, ki so morda mnogokrat preglasne. Največja strast pa je ribarjenje, ki se je poprijela starih in mladih v tolikej meri, da bi sam mojster vseh rib, cesarski svetnik Franke, komaj še zasačil kakega sulca ali kako postrv v vsej Poljanščici tjajgori do Žirov, ali pa v njenih dotokih in dotoških tolmunih prav do Blegašvega podnožja. Tisti pa, ki ne najdejo veselja pri ribarjenju in nimajo zadosti potrpežljivosti, tisti lazijo pa vse dopoldne po gozdu in iščejo — gob, katere se potem na umeten način pripravijo in servirajo pri obedu.

Blizu kopališča je „pošta“, t. j. senčnati prostor s klopmi, kjer vsi tisti pričakujejo dvakrat na dan pošte, ki niso ravno pri „športu“. Vozna pošta iz Loke oddaja tam torbico s pismi, časniki in kajpada s tako priljubljenimi dopisnicami, s katerimi

se potem ponaša mladi ženski svet. Tudi manjše pošiljatve se sprejemajo na „pošti“ in tam prenašajo v gostinjec. Nekaj korakov za „pošto“ se nahaja ob hladno žuborečem potoku „Franičmir“, ki je pa sedaj precej zapuščen, češ, da se tudi tam ni moglo najti pravega miru.

Kakor povsod, koder ne uspeva vinska trta, je tudi v Poljanski dolini najveselejši čas o košnji, bodisi že, da se kosi seno ali otava. Tedaj obučje kmetska mladina obogaja spola najneprisiljenejši med seboj in razlegajo se tudi vesele pesmi. In kdo bi rekel: med kosci nahajaš celo odrasle srednješolce, in če bi to bilo tudi le zaradi kake lepe grabljice, n. pr. zaradi dražestne L. Francike. Pa tiho o tem, „da ne zvejo drugi ljudje!“

Nad vso to idilo pa kraljujejo zelo pobožni svetniki, ki varujejo dolino pred vsemi neizgodami. Najbližnji tak varuh je sv. Volbenk nad vasjo Log, ki pomaga za bolezni v rokah in nogah. Njegova prostorna cerkev z dvema zvonikoma se vzdiga kaj slikovito na malem kucju, a razgleda izprednje ni posebnega; še najboljšeje je po dolini navzgor proti zahodu. Mnogo višje gori kraljuje sv. Primož na Gaberski gori, kjer zori izvrstno sadje. Na nasprotni strani pa je cerkev M. D. na Bukovem vrhu, ali sv. „Sabota“, kar spominja po Trstenjakovi trditvi na staroslovanski, paganski običaj na zažiganje kresa in krsta z ognjem. Vse

te cerkve in še nekatere druge so podružnice poljanske fare in tamošnji g. kaplan se mora zelo truditi, da zbere pri njih vseh nedeljske maše, ki so tam ustanovljene. Gospoda pa mora o taki priložnosti v kako sosedno faro, če hoče biti pri „deseti“ maši.

Kakor znano, je Poljanska dolina torišče najmikavnejših slovenskih pripovedi. Saj so ravno pri sv. Volbenku mrcvarili protestantskega predikanta.

V Poljanah se je trudil Štefan Deska in njega sotrpini.

Pred Jelovico je znani Videm, koj onstran nje pa Prodovec. Predmostom so doma širnoznaní Ušeničniki. Kmalu potem pride Gorenjavas in Trata, ki ima tudi nekaj mesta v slovenski literaturi. Visoko gori pod Golim vrhom (nasproti Lučni in natančno zahodno od Ljubljane) je tista Zala (na karti napačno „Na Žalah“), kjer so se pripovedovale znane pikantne pripovedi.

In kdo ne pozna Kuzovske „republike“? Ta čepi ravno pod Pasjo ravno blizu Črnega vrha nad Polhovim gradcem. Od tam drži dolina mimo Voltarskega vrha proti Poljanščici, v kateri so se morali vršiti oni romantični prizori z grajsko gospodično in maščevalnimi „blajtarji“.

Dà, dà, to je zanimiv kraj z zanimivo zgodovino in z zanimivimi, veselimi ljudmi!

5-30

„N. Fr. Pr.“ naslovljenimi besedami: „Duhovništvo bo po svojih načelih še nadalje, kakor doslej, politiziralo, in sicer v cerkvi in izven nje, ustno in pismeno, na vsak dovoljeni in dostojni način, in sicer v obrambo resnice, pravice in najvišjih stvari človeštva ter za resnično korist države in za resnični blagor narodov. Duhovščina bo za tem smotrom težila tudi pri bodočih volitvah in delala ostro politiko, da zmaga s katoliško mislečimi kandidati. Duhovščina si ne bo pustila tega od nikogar prepovedati in od nikogar ustavljati. Ali je to dosti jasno povedano?“ — Da, jako jasno. Samo nič novega ni povedal „Vaterland“. Pač pa dokazuje ta odgovor, da smo pomen cesarjevih besed glede Stadlerjevega postopanja s svojega stališča docela prav umeli in prav razlagali politiko I. hrvatskega katoliškega shoda, četudi se nekateri hrvatski listi trudi, da bi mu odločno klerikalno strankarsko barvo pokrili s prozorno tančico narodnosti.

Albanci se organizujejo.

Prvič se je zgodilo sedaj, da je stopil v Albanijo verski element v ozadje, ter se naglašala albanska narodnost tudi z mohamedanske strani. Na čelu gibanja, ki stremlja za avtonomno Albanijo ter se ustavlja revolucionarni bolgarski propagandi, ki izhaja iz Sredca, stoji Mohamedanec Izmail Keemal Bey, prejšnji generalni guverner turške Afrike. Izdal je proklamacijo na vse mohamedanske in katoliške Albance. Proklamacija nikakor ni revolucionarne narave. Izmail Keemal Bey piše namreč, da je v prvi vrsti Albanec in šele v drugi otomanski državljani. Ker pa je končno izprevidel, da se ne ozirajo niti na njegove najboljše svete ter se bliža država svojemu razpadu, zato se je odločil, da bode stremil v bodoče le za tem, da reši Albanijo iz občnega poloma, kajti sosednje države preže nanjo kot lažni vrani. Izmail Keemal Bey določa torej kot program: Albanija tvori vzlic različnim veram narod krvnih bratov.

Vojna v Južni Afriki.

Monakovska „Allgemeine Zeitung“ je prinesla iz Londona tole vest: Nove brzojavke iz Johannesburga potrjujejo smrt generala Deweta. Pri Putschestroomu je bil ustreljen v srce in bil je mrtev takoj. S Kristijanom Dewetom je padel v grob izreden vojaški talent, čegar dela bodo vzor in šola njegovim potomcem. Bil je potomec jako ugledne rodbine v republiki Oranje. Dva njegova strijca sta bila kot najvišja sodnika v Kapski koloniji angleška barona. Dewet je prebil svojo mladost v Londonu, napravil ondi doktorat prava in se lotil notarijata. V svoji domovini je bil večkrat člen raada ter igral ulogo prvaka. Ko pa je nastala vojna, je šel takoj v boj. Prizadel je Angležem hudih udarcev. Opetovane poraze generala Gatacra je večinoma povzročil Dewet, ki je nadaljeval boj tudi potem, ko je bil vzet Bloemfontein. Zlasti v poslednjih tednih se je imenovalo njegovo ime vedno, ker se mu je posrečilo, zbrati ostanke Oranjevcev ter jih peljati skozi sredo sovražnikovih pozicij. Pet generalov ga je lovilo, a vsem je ušel, se pojavil nakrat zopet v Oranju ter ujel pri Heilbronu 700 Angležev. Hotel je nadaljevati boj do zadnjega diha in to je tudi storil. Trije sinovi so mu padli v boju, žena mu je umrla od žalosti, in farma mu je pogorela do tal. Pogumni general je našel končno tudi sam častno smrt na bojišču. Krüger je sprejel ponudbo nizozemske vlade ter se bo na njeni bojni ladji odpeljal iz Laurenzo Marquesa v Haag. Tja dospe sredi oktobra. Mož upa še vedno, da bo kaka vlast posredovala za Bure, toda nihče se noče mešati v boj, niti Zjedinjene države. Med tem pa divja na meji Transvaala in portugalskega ozemlja zadnji boj med Angleži in Buri. Na stotine Burov je pribežalo preko meje, kjer jih sprejemajo portugalski vojaki ter jim pobarajo orožje. Ustanovil pa se je tudi odbor, ki skrbi za begunce ter jim daje živil. Vse kaže, da je vojne konec, in da se vrše boji le še z zadnjimi burskimi oddelki.

Dopisi.

Z dežele, 20. septembra. Ko sem bral v „Slovenca“ z dne 17. septembra uvod Napotnikovega govora ter notico o „Vaterlandovi“ kritiki ljubljanskega župana,

sem se na ves glas smejal. „Prevzvišeni gospod pokrovitelj! Presvetli in preblagorodni gospod škof! Vaša ekselencija, preblagorodni gospod deželni predsednik! Blagorodni gospod predsednik! Mnogočislani, velečlenjeni zborovalci!“ — In „Slovenec“ navaja iz „Vaterlanda“: „Prišel je kardinal, prišla sta dva škofa, in mnogo odličnih gostov, zastopano je bilo visoko plemstvo“ — in ljubljanski župan, ta Hribar ni prišel. Čujte, dr. Krek! Časih pravite, da ste demokratska natura. Pa vam ni slabo prihajalo pri teh titulaturah? Bože moj, pišemo 1900! In ti, ki si delalo štafažo našim fevdalcem, ti „velečlenjeni“ poslušalstvo, nisi zapazilo, da si v ime Krista globoko doli v globini stoječa uboga nizko sojena vrsta ljudi! Kdaj ste še brali, da je Kristus kako vzvišenost ali preblagorodnost tako aklamiral, kakor štajerski škof te svoje kolege in višje državne uradnike? Kdaj si je Kristus kot človek prisvajal kako „prevzvišenost“, kako „preblagorodje“? In kdaj je Kristus kakega rimskega, ali židovskega uradnika postavljaj naj bodi kako visoko nad druge državljane? In „visoko plemstvo“! Ali ni Kristus sovražil vsako plemstvo, ker si je zagotovilo potratno življenje s tem, da je ubogo ljudstvo upreglo v težko delo. Ali se človeku ne odpira pogled v vso krutost, ves žalostni Golgota, katerega je moral pretrpeti toliko sto let ubogi tlakar in tudi slovenski kmet! „Die Menschheit lebt für das Wohlergehen einer Minderzahl.“ — Ali mar ne, prevzvišena, preblagorodna, visoka duhovenska in posvetna zlahta? Pa danes tako argumentirati, ko je vendar toliko revolucij vrglo že precej te zlahte iz prejšnjega položaja! Kaj vam je to ljubo, to pridno, to toliko trpeče slovensko ljudstvo hudega storilo, da ga tako hudo zasmehujete! In to delate v ime Krista, največjega prijatelja revežev in prvobornika proti izsesajočim kastam! „Velečlenjeno poslušalstvo“, ne zameri, da si danes, v XX. stoletju jako čudno, ko nisi ob tej priliki videlo, da se ti je v tem cirkusu, v Alojzijevišču ves srednjeveški vladni aparat prestavljal. V tebi so prevzvišeni, presvetli in preblagorodni aranžerji videli ubogo tiho, trpečo, neumno tlakarstvo, kateremu se še veseli napravi z defiliranjem toliko prevzvišenosti in preblagorodnosti in duhovskega stanu, poleg tega tudi „visokega plemstva“. Bili so knezi Windischgrätzki toli milostljivi, da so blagovolili dovoliti, da jih sme slovenska para ponižno pogledati. „Rustica gens, optima flens, pessima gaudens“, so predniki „visokega avstrijskega plemstva“, smatrali za veliko resnico. In povečevali ste papeža na prvem mestu, in da se diplomatično kaj ne prezre, na drugem mestu našega vladarja. Zgodovinar Hormayer računa tako: Od časa Avgusta bilo je okoli 150 revolucij proti kraljevskim prestolom. 11 teh revolucij je povzročilo ljudstvo ali liberalna demagogija, 32 revolucij so povzročili papeži oziroma katoliški kler, 78 jih je povzročila armada oziroma razne garde in ostale kraljevi sorodniki. Ali kaj piše zdaj jezuit Cathrein v „Stimmen aus Maria Laach“: „Glücklicher Weise kümmerten sich die Apostel weder um die Predigtverbote des Synedrums, noch um die Religionsedikte der römischen Caesaren. Und erst heute! Wie bald hienge der geistliche Brodkorb unerreichbar hoch am Himmel, wenn es auf unsere lahmen Regierungen ankäme.“ — Smejaj sem se, pošteno smejaj. Naše ljudstvo si je v zadnjem stoletju in posebno v Ameriki pridobilo prepričanje, da je tudi kmet človek in ravno tako „hochwolgeborn“, kakor vsak drugi. Pustite mu to, zanj toliko koristno prepričanje! Vi, ljubi krščanski Slovenci, pa ste na katoliškem shodu videli zaljubljene poglede, ki so jih škofje obračali na navzoče „visoko plemstvo“, in še na nekoga, ti si pa „velečlenjeni“. Iz srca verjamem, da te velečlenijo, če delaš tej gospodi spremstvo, štafažo, ali postavljaš prostake, s katerim ti ljudje delajo svoje „vojaške vaje“. Moža se je pokazal župan Hribar s tem, da se ni hotel podati mej to ljubeznjivo zlahto! Ima res ukus. Seveda organu Windischgrätzov in drugih avstrijskih fevdalcev, „Vaterlandu“ to ni bilo po volji. Ta „kmeti človek“, ta „meščanska kanaliža“, si kaj takega upa! Pa je mož! Kaj pa si ti, „Slovenec“, in kaj so tvoji patroni, ki si „Vaterlandovo“ neumnost o škofih in „visokem plemstvu“ z veliko radostjo ponatisnil! Naj še dr. I.

Ev. Krek v tvojih predalih kaj demokratskega objavi, ga bomo spomnili, kje svoje tirade v osrečenju ljudstva, odrešenja od pijavk, o suvereniteti ljudstva spravlja pod streho!

Iz Št. Ruperta, 19. septembra. Slavnost blagoslovljenja brizgalne in „Gasilnega doma“ se je zvršila ob lepem vremenu tako veličastno, da tega sami nismo pričakovali. Posebno nas je razveselila številna udeležba zunanjih gostov. Ognjegasni društvi v Trebnjem in v Mokronogu sta bili mnogoštevilno zastopani, za kar gre toplo priznanje načelnikom gg. Zupančiču in Povšetju, kakor tudi vsem drugim vodjam in moštvo. Pri slavnosti sta sodelovala domači moški in ženski zbor, ki sta se prav hvalevredno obnesla, in pa meščanska in mestna garda novomeška. Po sprejemu gostov, ki so bili presrečno pozdravljeni, je bila maša, potem pa je bilo blagoslovljenje brizgalne in gasilnega orodja ter „Gasilnega doma“. Pri ti priliki je g. župnik I. Mervec iz Št. Ruperta prav dobro govoril o pomenu gasilnega društva. Moški zbor je zapel „Našo pesem“, mešani pa cesarsko, ki jo je tudi godba zasvirala. Kakor rečeno, je bila udeležba pri slavnosti ogromna. Mej drugimi se je udeležil tudi g. dr. Artur Skedl, univerzitetni profesor v Črnovicah in posestnik grajščine Škrljevo. Tudi vaje domačega gasilnega društva so prav dobro uspele. Po 4. uri se je začela veselica, ki je trajala pozno v noč. Pri veselici je prav dobro funkcionirala šaljiva pošta, pel pa je pevski zbor. Mej občinstvom gre le jeden glas, da je iztekla veselica, kar je najlepše po naših razmerah mogoče, četudi so se nekaterniki ustili, da ne bomo nič opravili. In vendar smo lepo opravili, dasi smo pri društvu sami kmeti, ki smo v fantije, in nimamo v svoji sredi nič inteligence. Društvo ima precej prijateljev, še več pa sovražnikov. Še med udi so taki, ki se štejejo mej boljše, pa jih nikdar ni pri delu ali pa delajo le zgago.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. septembra.

— Izvrševalni odbor narodne napredne stranke je vodstvo državnoborskih volitev poveril posebnemu centralnemu volilnemu odboru, v kateri so bili izvoljeni naslednji gospodje: dr. Karol vitez Bleiweis, dr. Andrej Ferjančič, Ivan Hribar, dr. Josip Kusar, Jos. Lavrenčič, Ivan Plantan, Viktor Rohrmann in dr. Ivan Tavčar.

— Kdo je še, ki jih ne razume? Našim učencem okrog „Slovenčevega“ čistega časnikarskega ognjišča ni noben korak vseh, ki ga store ti hencani liberalci. Kako hudo so zamerili nekaternikom, ker so se vdeležili svoječasno Slomškove slavnosti; kako pa so se zopet drugi strašno pregrešili, ker so šli častitat tje doli v Djakovo jubilarju Strossmayerju! Kolikor nam je znano, gotovo ne bodo dobili ti predzreži za to nikjer odveze, ker tak nastop ni v nobeni zvezi z njih javnim delovanjem. Ni čuda, da je potem zavrela kri celo mirnemu učitelju Zoretu na II. katoliškem shodu ob osnovanju prepotrebne „Slomškove zveze“, da je ta moral javno grajati nelogično postopanje nekaterih učiteljev, ki se držejo doma ustavljati se „samo ponižnim željam“ nekaterih preponižnih Gospodov, zajedno pa se upajo odkrito slaviti tudi slavne može, kakor sta Slomšek in Strossmayer. Da je bil o tem učitelj Zore docela nezmotljiv, potrdili so ogorčeni mejklici. In še dalje gre liberalna nestrpnost. Čujte s strmenjem! Dr. Tavčar je šel z ljubljanskim „Sokolom“ v Ponikve brez kakega dovoljenja prečastitega ljubljanskega knezoškofijskega ordinarijata. Skrajno neznajčno pa je tudi, da župan Hribar ni niti s svojo navzočnostjo, niti s kako nenaprošeno brzojavko počastil II. „vseslovenskega“ katoliškega shoda, ampak se v istem času mudil v Djakovem, „kjer je farizejsko razodeval svoje simpatije škofu Strossmayerju“. Bučna nejevolja klerikalnih logikov je torej popolnoma namestu. Skoro gotovo pa so ti vsevedneži že tudi čutili v naprej, da se djakovski biskup ne bode vdeležil, pa tudi ne odposlal brzojavke na Šusterskičev II. katoliški shod, prav iz tega povoda najbrže ni bilo nobenega izmeja kranjske duhovščine poklonit se Strossmayerju ob petdesetletnici njegovega biskupova-

nja, dasi je bilo tam kaj pod načelstvom ljubljanskega župana skupno v avdienci devet Slovencev. Mnogi sicer trdijo, da temu ni tako, ker so imeli klerikalci takrat nad glavo dela s katoliškim pripravljanjem na svoj II. shod, in bi bili zelo radi poslali v Djakovo vsaj nekaj svojih odposlancev, če bi jim bilo le količkaj možno. Slednje omenjenim ne verujemo toliko, kakor pa tistim, ki zatrjujejo, da so hoteli klerikalci prav z odsotnostjo jasno in nefarizejsko „razodevati“ svoje simpatije škofu Strossmayerju.

— Spomini na katoliški ahod. Že na otvoritvenem zborovanju se je začelo udrihanje po teh preklicanih liberalcih, ki se kar nečejo pokoriti duhovniški komandi. Kakor toča so letale psovke na liberalce, in ko je vzor katoliškega značaja gosp. Vencajz popisoval, kakšni divjaki so liberalci, zaoril je klic: „Dol ž njim!“ Vencajz se je ustrašil kakor takrat, ko je izvedel, da se je začela dohodarstveno-sodna preiskava zaradi kontrobnarstva v Vinsogradniškem društvu. Kar prebledel je, kajti mislil je, da kličejo klerikalci njemu: „Dol ž njim!“ A kako se mu je razjasnil obraz, ko je videl, da so ljudje kar navdušeni zanj, in da kličejo le liberalcem: „Dol ž njim!“ Naš poročevalec je vse to natančno opazil, ker je stal prav blizu.

— Nova cerkev na Brezju se bo dne 7. oktobra slovesno blagoslovila. Slavnosti se udeleži tudi kardinal Missia in pet škofov. Pravijo, da bodo v cerkev vzdali spominsko ploščo, na kateri bo zapisano, da tedaj, ko je Missia bil škof ljubljanski, se je zgodilo, da je blagopokojna gđ. Ovijačeva, prelomivši svojo slovesno obljubo, da ne pozabi svojih neimovitih sorodnikov in raznih dobrodelnih naprav, na smrtni postelji vse svoje imetje volila za zgradbo te cerkve; in da je pri sestavi tega testamenta sodeloval dr. Šusterskič.

— Ali res? S Štajerskega nam poročajo: Konsumni društvi v Šoštanju in Stranichah sta propadli z veliko izgubo; veliko kmetov je precej izdatno oškodovanih. — Kmetijske zadruge v Frankolovem, v Vitanji in Konjicah pa so na kraju propada. Prvo je ustanovil kaplan Palir, pa jo je zapustil, ko je prišla v zadrego. Pri drugi je imel glavno besedo žup. Žičkar, pri tretji pa vikar Kumar, ki sta tudi skrila rep med noge po vzgledu kaplana Palirja. — O kmetijskem društvu v Laškem trgu, katero je vodil znani klerikalni agitator iz Vipave — Zore, se čujejo tudi prečudne novice. Povsod kažejo izdatne izgube. Priobčujemo ta glas za danes brez komentarja, ali v interesu slovenske javnosti zahtevamo — pojasnila.

— Slovensko gledališče. Jutri zvečer je prva operna predstava, poje se „Aida“. V nedeljo, 23. t. m., igrala se bo kot prva dramska noviteta sezonske klasična igra Grillparzerjeva „Sappho“. Naslovno ulogo igra gospa Danilova, nastopajo pa tudi nekateri novoangaževani člani drame, in sicer gđ. Kristina Rückova, ki je bila preje heroína in igralka ljubimskih ulog na narodnem gledališču v Plzinu, nastopi v ulogi Melitte, gospod Josip Štefanac, prej igralec v Zagrebu, nastopi v ulogi Phaona, Eucharis je gđ. Ogrinčeva, Rhamnes je g. Housa in manjšo ulogo seljaka igra g. Boleška. — Za nedeljo napovedana igra „Dolski župnik“ pride pozneje na vrsto.

— Ruski kružok. Ker se začne v kratkem zopet pouk v ruščini, naj se blagovolijo oni, ki vstopijo v društvo, oglasiti v knjigarni g. L. Schwentnerja, da se naroče pravočasno knjige. Oglasijo pa naj se tudi lanski člani in učenci II. kurza. Natančnejša pojasnila daje tudi g. dr. Jenko.

— Z Bleda sa nam piše: „Slovenski Narod“ je v št. 202. priobčil dopis, v katerem je rečeno, da Bled napreduje. To se da tudi statistično dokazati. Nemški nacionalci vedno trobijo, da Bled nazaduje, ali to ni resnica. Nacionalce pač jezi, da pametni Nemci priznavajo, da je z blejskimi Slovenci lahko izhajati, in da imamo Slovenci popolnoma in neprerekljivo pravico, pokazati, da smo Slovani. Nacionalci bodo naposled sami spoznali, da s svojim bevskanjem ničesar ne opravijo. Kar se tiče kneza Windischgrätzja, naj se le pri- tožuje, da ga nihče ne pogleda, a pristavi naj, da je tega sam kriv. Sicer pa vprašamo kneza: Ali pozna tistega, ki ne v svojem klerikalnem fanatizmu pri neki volitvi šel tako daleč, da je položil revolver na mizo in rekel: „Peternel mora biti še danes mrzel?“ Vrli naš Peternel pa je dejal, da

je star vojak in se ne boji nikogar na svetu, naj ima še toliko pušk in revolverjev. In potem še knez tarna, da se ga prezira! Kakor je knez sam kriv, da ga vse od strani gleda, tako je tudi naš gospod Oblak sam kriv, da ga nihče ne maha. Oblak uvaja v cerkev vedno kaj novega, a povedano mu bodi, da smo tega že sili. Ko so se 3. t. m. v Lescah fantje sprli in je bil jeden izmed njih z nožem ranjen v nogo tako, da mu je kri otekla in je fant umrl nekaj ur pozneje, mu ni župnik pustil zvoniti. Fantovi sorodniki so prosili pri župniku, naj se ponesrečenemu zvoni, a vse je bilo zaman, dasi je bil fant prav miren in pobožen. Župnikovo postopanje je obudilo v celi fari ogorčenje in zato bodi župniku povedano, da smo zvonove farani kupili, in da bomo, če se še kdaj primeri tak slučaj, sami zvonili, če tudi vi, gosp. župnik, tega ne boste dovolili. Več faranov.

— Državnozborna volitev v celjski mestni skupini, dela nemškimi nacionalcem veliko skrbi. Znano je, da so doslej Nemci zmagovali v tej skupini vedno le z malimi večinami in največ le vsled podpore nemškega uradništva. Sedanji poslanec dr. Pommer ni pri nemških volilcih prav nič priljubljen, a kakor se čuje, ga hočejo vendar zopet kandidovati, ker ima še največ upanja, da dobi uradniške glasove.

— Ormoški župan nabil je cesarjevo zahvalo samo v nemškem jeziku, in to neki zato, da Slovenci spoznajo potrebo nemške šole. Pravijo, da se ni nihče pritožil.

— Preznačilna slika goriških razmer. Cesar pride 29. t. m. v Gorico. Policija ima nalogo, da poskrbi za njegovo varnost. In policija izvršuje to nalogo z vso skrbnostjo. Kar pa policija dela, to kaže v pravi luči razmere v tej obsejni kronovini. Goriška policija je zaprla z ozirom na cesarjev prihod že toliko ljudi, da so vsi zaporji prenapolnjeni. Porablajo se tudi zaporji na zapuščenem goriškem gradu, a če še ti ne bodo zadostovali, se porabijo vojašnice. Ljudje se aretujejo kar trumoma. Tako se je na jeden sam dan aretovalo 37 ljudi. Najlepše je, da ti aretovanci niso ničesar storili, ampak so le na sumu, da bi mogli kaj storiti!

— Laško nasilstvo. Tržaški magistrat je nekemu peku v Rojanu zaukazal, da mora tekom 24 ur sneti slovenski napis, sicer bo plačal globo, a če še to ne bo pomagalo, da se mu zaprejo lokal. Mož se je tej zlorabi uradne oblasti udal in namesto, da bi se bil uprl, je napravil laški napis.

— Premovanje konj. Dne 15. septembra vršilo se je v Trebnjem premovanje za konjerejske političnih okrajev Litija in Novomesto. Pripeljalo se je 14 kobil z žrebci, 4 mlade kobile in 14 kobilnih žrebet. Premovalno sodišče je bilo s kakovostjo pripeljanih konj zadovoljno, ne pa z množino; posebno se je malo mladih kobil pripeljalo. Krmljenje, snajenje i podkovstvo je bilo dobro, obrzdanje in pripepljanje konj, kakor tudi nasprotno vplemenjenje moralo se je grajati. Darila so dobili: I. za kobile z žrebci: 1. državno darilo 70 K Jožefa Hribar iz Vel. Gabra, 2. 40 K Jožef Sveton iz Stopiča, 3. 30 K Janez Smolič iz Škovca, 4. 30 K France Zadel iz Št. Vida pri Zatičini, 5. 20 K France Razderh iz Temence, 6. 20 K Julij Treo iz Malevasi. Srebrne svetinje: Anton Bizjak iz Škovca, Jožef Pavšel iz Deršniške vasi, in France Grabner iz Velikega Gabra. II. Za mlade kobile: 1. državno darilo 50 K Anton Bizjak iz Velike Loke. Druga za ta oddelek namenjena darila se radi premale udeležbe niso mogla oddati ter so se v II. skupini razdelila. III. Za žrebete: 1. državno darilo 40 K Anton Cvetan iz Cerovca, 2. 30 K Janez Vehovec iz Žužemberka, 3. 20 K Anton Godina iz Velikega Gabra, 4. 20 K France Bizjak iz Škovca. Srebrne svetinje: France Zupančič iz Trebnega, Jožef Berce iz Korita, Anton Zupančič iz Dolenje vasi, Jožef Kukman iz Gradenje in France Modic iz Žužemberka.

— Dijaška kuhinja v Kranju je iz dala tiskano poročilo o svojem delovanju v minoletem šolskem letu. Izdala je dijakom 18.725 kosil in 15.861 večerij. Dohodkov je imela 6507 K 42 v., izdatkov pa 6156 K 61 v. Društvena glavnica znaša 14.805 K 52 v., razpoložnine pa ima 2083 K 52 v.

Od ustanovitve dne 1. septembra 1894. do konca julija 1900. je društvo izdalo za podporo dijakov 23.827 K 72 v.

— Mojstrski in strokovni tečaji za čevljarje, krojače, stavbene mizarje in tesarje na c. kr. teh. obrtnem muzeju na Dunaju se po dvamesečnem prestanku zopet prične na Dunaju. Pripominja se, da je za krojaške tečaje že toliko prošelj vloženih, da se na prošilce, kateri bi šele sedaj prošnje vložili, ne bo možno pred letom 1902 ozirati. Za druge tečaje pa za prihodnje leto še niso oddana vsa mesta. Tudi ključavničarskih mojstrov in pomočnikov se še večje število sprejme.

— Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Logatcu priredi dne 23. septembra t. l. v gostilni „Kramar“ v Dol. Logatcu veselico. Pri veselici sodeluje oddelek pevskega društva „Slavec“ in slavno tamburaško društvo „Struna“ iz Cerknice. Vstopnina 40 vin. Ker je čisti dohodek namenjen glavni družbi se preplačila hvaležno sprejemajo.

— Za učitelje. Za politični okraj Celje razpisani sta dve službi okrajnih pomožnih učiteljev. Službi sta v I. plačilnem razredu (temeljna plača 1600 K, starostna doklada 200 K, odškodnina potnih stroškov). Ker pride učitelj na katerih teh službah sčasoma lahko na kakih 3200 K letne plače, zato opozarjamo naše učitelje na ta razpis. Prošnje vložijo naj se do 15. oktobra t. l. na okrajni šolski svet v Celji.

— Na dosmrtno ječo je porotno sodišče v Celovcu obsodilo 31 let starega črevljarja Andreja Wierenza, ki je z neko solarico ušel in jo zlorabil, vsled česar je dekle umrlo.

— Semnji za sadje in vina. Graška trgovska in obrtniška zbornica naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da priredi mestna občina v Gradcu dne 4., 5. in 6. oktobra in 8., 9., 10. in 11. novembra t. l. semnje za sadje in vina. Blago je vsaj jeden dan pred otvoritvijo poslati na semenj. Dopise je poslati mestnemu svetu (uradni oddelek IV.) v Gradcu, kjer je dobiti tudi vsprejedi.

— Najdena hranilnica knjižica. Postiljon Friderik Sajovic, ki vozi iz Metlike v Nove mesto, je dne 19. t. m. pri Suhorju našel na 1160 K glasečo se hranilnično knjižico. Mož je siromak in bi bil lahko knjižico realiziral, pa tega ni storil, nego jo deponiral pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu.

— Utopljenec. V Stari vodi, kjer teče skozi občino Device Marije v Polju, so našli te dni utopljenega 52letnega Valentina Mahkovca, ki je doma v Trebelovem, a je služil v Spodnji Zadobrovi. Mahkovec je bržčas v pijanosti padel v vodo.

— Tovarna za žvepljenke. Z ozirom na vest, ki se je razširila po raznih časnikih, naznanja nam lastnik tukajšnje tovarne za žvepljenke, g. A. Černe, da svoje tovarne ni zaprl, ampak da so delavci sami ostavili delo, ker njihovi želji, da bi se jim zvišala plača, glede na minimalni dobiček, ki ga donaja to podjetje, pri najboljši volji ni mogel vstreti. Ob jednom se nam poroča, da se bo delo v tej tovarni prihodnji ponedeljek zopet pričelo.

— Konj splasil se je danes dopoldne na sv. Petra nasipu Mariji Hlebševi, posestnikovi hčeri iz Zadobrove. Konj je bil brez nadzorstva in je dirjal po sv. Petra nasipu proti vojašnici. Ko se je voz prevrnil, se je konj ustavil.

— Aretovanje. Mestna policija je zaprla neko Marijo Slamnik iz Kamnika, ki je pred 14 dnevi ukradla kuharici Mariji Mrak Pred Škofijo št. 21 srebrne žlice.

— Dva purana je ukradel neznan tat včeraj popoldne Matevžu Zgoncu na sv. Petra cesti št. 39.

— Ušel je iz norišnice na Studencu umobolni A. Bučar. Ujeli so ga na sv. Petra cesti in prepeljali nazaj na Studenec.

— Našel je v Strelških ulicah šolski učenec Franc Krašovic zlato zapestnico.

* Potrebo dekliške telovadbe je dokazal telovadni nadzornik Hermann v Brunšviku s sledečimi razlogi: 1. Krepiti žensko mladež je neobhodno potrebno. 2. V ta namen služijo poleg sistematiške telovadbe, ki se mora ozirati na telesne posebnosti ženskega spola, posebno igre, pri katerih se telo giblje izdatno: a) Ti dejstvičujejo močno in dobro na mišice, na rast, na organe krvnega toka (pluća, srce, prebavila) in odgo-

varjajo pri primerni hrani najboljše fiziologiji dekliškega telesa. b) Krepkost, vstrajnost, misel za pravo navzočnost duha, družnost, pravo veselje mladosti, karakter in duh se v njih najboljše razvijajo in tako postaja telo zmogljivo, postati gotov in nagel izvrševalec volje. Igre s kretanjem se imajo torej principialno negovati in sistematiško tudi izven telovadne ure. Udeleževati bi se jih morale vse deklice, razven tistih, katerim je zdravnik to prepovedal. 3. Treba je skrbeti za to, da bi se deklice združevale i kot gospodične po šolski dobi pri igri. Hermann je izpregovoril tudi o reformi ženske obleke. Današnje zatezanje je nelep in je storilo današnje ženstvo slabo. Špartanke so si pridobile po svojih telovadnih igrah močatost in moč. Tudi današnje žene si morejo ustvariti telesno moč in čilost, ako hočejo dobro prospevati na teh popriščih, katera so jim bila doslej zaprta. Igre s kretanjem so največji sovražniki nervoznosti.

* Zlodejstvo in omika. Pruski minister notranjih del je izdal poučna statistična števila o vplivu omike in neomike na zlodejstvo. Od 1. oktobra 1894 do 31. marca 1897. je bilo na Pruskem kaznovanih brez vse šolske naobrazbe 1006 mož in 485 žen, skupaj 1491 oseb; z nedovoljno naobrazbo 7228 mož, 1361 žen, skupaj 8589 oseb; z naobrazbo ljudske šole 7125 mož, 657 žen, skupaj 7782 oseb; z višjo naobrazbo 180 mož 7 žen, skupaj 187 oseb. Ta števila kažejo jasno, pričajo, da naobrazba ne sme prestatiti z ljudsko šolo, ampak da je treba nadaljevalnih tečajev. V nezrelih, neskušenih letih je zlodejstvo večje. Saj je bilo izmed navedenih zlodejev 14letnih 1357, 18letnih 5900, 25letnih 5132. Zato piše, „Popotnik“: več šol, obveznih šol za dobo od 14. do 18. leta!

* 20.607krat stisniti roko bi moral francoski predsednik Loubet v nedeljo ob priliki velikega banketa, katerega da vlada vsem županom v Tuilerijah. Loubet je želel, da bi mu prefekti predstavili vsakega župana in bi mu stisnil roko. Ker pa se je oglasilo za banket nepričakovano visoko število, namreč 20.607 županov, je Loubetu nemožno izvršiti svojo namero. Ako bi se bavil z vsakim županom le eno sekundo, bi jih odpravil v eni uri jedva 3600. Ker se začne banket ob 11½ dop., bi moral Loubet začeti stiskati roke še pred 6. uro zjutraj. Bržčas pa bi končno niti ne mogel jesti, saj bi bil truden, da bi ne mogel ganiti roke.

* Četvorčki. „Journal de Génève“ poroča, da so se slikarju Gehriju l. 1880 istega dne rodili v Kirchlindachu v Švici četvorčki, ki so dosegli letos svoje 20 leto. Vsi štirje so zdravi in čvrsti. Dva brata sta bila celo vojaka. Ta slučaj je nekaj izvenrednega.

* Dve leti na postelj privezan je bil neki deček v Hertinu pri Náchodu. „Politik“ poroča, da je orožništvo našlo 6. t. m. pri nekem bolnem kmetu A. Fanti 9letnega dečka, ki je bil na 1½ m dolgi verigi za desno nogo privezan k postelji, ker je baje slaboumen. Tako je prebil deček že dve leti. Orožništvo je stariše ovadilo sodišču.

* 104 let stara je umrla 13. t. m. v Elizabetnem mestu pri Temešvaru dninara Marija Slovak. Delala je do zadnjega. Njen sin ima že 80 let ter je še trden delavec.

* Kateri predmeti so otrokom najljubši? O tem vprašanju je razdalja gosp. Piers, nadzornik narodnih šol v St. Cloudu, vprašanja. Da bi otroci odkrito govorili, je dopustil, da so odgovorili na listkih brez podpisov. Izmed 20.000 otrok obojnega spola se je izreklo 1000 za prirodne vede, 2000 za zemljepisje, 3000 za risanje, 5000 za računstvo, a 9000 za zgodovino.

* Svojo taščo zadavil je Dominik Göschl v Tiefenbachu na Dolenjem Avstrijskem. Leta 1896. se je oženil s Kristino Ertl, toda zakon mu je bilo peklo. Zlasti odkar se je začela tašča, Terezija Ertl, vtičati v prepire zakoncev, ni bilo več živeti. Zato je Ertl zapustil dom in zahteval, da gre žena z njim. Toda žena tega ni storila, nego ostala pri materi. To je še bolj podžgalo Göschlovo sovraštvo do tašče in nekega dne jo je v gozdu, ko je šla po suhljad, zadavil z vrvjo in potem obesil na drevo, da bi ljudje mislili, da se je obesila sama. Toda slučajno so bili v gozdu otroci, ki so nabirali jagode. Ti so videli vse ter morilca ovadili. Göschl je vse priznal. Te dni se vrši obravna.

Književnost.

— „Popotnik“. Vsebinska št. 8 in 9. je ta le: Drag. Pribil: Smoter moderne šole. L. Černej: Besedica o veselosti. J. Leban: Sredstva, katerih naj se poslužuje učiteljstvo v nadaljno izobraževanje. Drag. Pribil: Iz pedagoških časnikov. Drag. Pribil: O tetinji psihologiji. Dr. Jos. Tominšek: O telovadbi. Fr. Ilesič: O Slomšekovem slogu. I. K.: Nedostatnost disciplinarnih sredstev. Drag. Pribil: Nekoliko pedagoških navodil za zemljepisni pouk. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

— Prosvjeta ima v 18 števeh tole vsebino: Lovretič Gjena i Josip: Listka djeteljine. Davila pl. Hinko: Težki dani. Historička pripoviest. Krndija. Juzbašić F.: Mrki cvietak. Car Lazar dr.: Vriednost rase. Bučar Franjo dr.: Hrvatska protestantska književnost za vrieime reformacije. Negri Ada: Poplava. Devčić Ivan: Šbog ništa. Juncosza Klemens: Unuk. Kukuljević pl. Saksinski Božidar: Antun Kukuljević Saksinski. Crnice Antun Čehova. Tomičić Ivan od Gorice vitez podmaršal: Mollinari i Ružičić. Listak. Slike: Ulrich Josip: Prodavač pasa. Makovski Jegorović Vladimir: Novina! Bauernfeind G.: Sajam u Jaffi. Makovski Jegorović Vladimir: Prosveta hrane na uzrks u Rusiji. Karazin: Bambusovo drvo na Ceylonu. Kuba L.: Mostar. Džamija na južnom kraju grada. Tomba I.: Marica. Antun Kukuljević Saksinski. General Milan Mollinari. General Nikola pl. Ružičić. Slike iz Kine. Umjetnički prilog.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 21. septembra. Državnozbornske volitve so zdaj razpisane v vseh kronovinah, tudi v Gališki. Tam se bodo vršile volitve iz V. kurije dne 13. decembra, iz kmetskih občin dne 17. decembra in iz mestnih občin dne 20. decembra. Trgovske zbornice in veleposestniki bodo volili po novem letu.

Dunaj 21. septembra. V Lincu je umrl poslanec dr. Kettler v starosti 39 let. Znan je samo po škandalih, ki jih je za časa nemške obstrukcije vpriporil v poslanski zbornici, v prvi vrsti po vzkliku, naperjenem proti desnici „152 Schufte“. Udržal ga je radi tega vsklika pozval na dvoboj, a Kettler ni dvoboja sprejel, nego raje prosil odpuščanja.

Dunaj 21. septembra. Nemški nacionalci so sklenili postaviti v programu, na čigar podlagi bodo kandidirali, v prvo vrsto naslednje točke: 1. nemški državni jezik, 2. vzakonenje sedanje zveze z Nemčijo in 3. carinska zveza z Nemčijo.

Dunaj 21. septembra. Iz Beljaka se poroča, da so nemški radikali sklenili, kandidirati proti dr. Steinwenderju beljaškega zdravnika dr. Hofa.

Dunaj 21. septembra. Saksonska vlada je bivšemu nemškoradikalnemu poslancu Hoferju prepovedala prirejati javna zborovanja na Saksonskem.

Linc 21. septembra. Ebenhoch prijavlja danes zopet daljši članek v „Volksblattu“. S tem člankom se zopet približuje Čehom, kateri je pred nekaj dnevi še odbijal. Pravi, da so nemški klerikalci z drugimi nemškimi strankami samo v tem jedini, da nečejo pripoznati češkega drž. prava, in da hočejo ohraniti centralni parlament, sicer pa da so za razširjenje kompetence dež. zborov in upajo, da se bodo Čehi povrnil na staro pot ter pomagali obnoviti desnico.

Turin 21. septembra. Sokrivec Bresciv se je rešil. Po atentatu se mu je posrečilo, pobegniti v Švico in od tod v Ameriko. Od tam je dobila policija obvestilo, da se nahaja v Patersonu.

London 21. septembra. Princ Čing je brzojavno sporočil Lihungčangu, da mu je zagotovljeno varstvo združenih velesil, in da naj nemudoma odpotuje v Pekin.

London 21. septembra. Ruski poslanik v Pekinu je svoj odhod odložil na nedoločen čas.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje
antiseptična
Melusina ustna in zobna voda
utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 60 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (10-38)
dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Realjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 1. Dr. pr. 1020.

V soboto, 22. septembra 1900.
Otvoritvena predstava gledališke
sezone 1900/1901.

Prvikrat nastopijo novoangažovani člani opere:
altistinja gđc. **Wanda Radkiewicz**, tenorist
g. **Tit Olszewski** in basist g. **Otok. Löttsch.**

AIDA.

Velika opera v štirih dejanjih, spisal Ghislanzoni,
poslovenil Janko Leban in Aleksij Nikolajev.
Glasbo zložil Giuseppe Verdi. Kapelnik g. Hilarij
Benšek. Režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2. uri. — Konec po 10. uri.
Pri predstavi sadeljuje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v nedeljo, dne 23. sep-
tembra t. l. Prva dramska noviteta: „Sappho“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. septembra: Milada Černogaj, nad-
učiteljica hči, 20 dni, Karolinska zemlja št. 40,
akutni črevesni in želodčni katar. — Marija Be-
lohradski, narednikova hči, 14 mes., Poljanska
cesta št. 38, jetika.

Dne 19. septembra: Fran Plečko, sprevod-
nikov sin, 23 dni, Bohoričeva ul. št. 8, vnetje črev.
Dne 20. septembra: Anton Ponikvar, pazni-
kov sin, 2 1/2 leta, Tržaška cesta št. 20, jetika

V deželni bolnici:

Dne 12. septembra: Ferdo Gašperšič, dninar,
40 let, vodenica.

Dne 18. septembra: Franja Miklavčič, dni-
narica, 67 let, kap. — Barbara Čegan, dninarica,
70 let, otrpnenje srca. — Fran Urečar, zidar, 43
let, naduha.

V hiralnici:

Dne 18. septembra: Meta Mlakar, prodajalka,
81 let, ostarelost. — Jera Anderle, posestnica, 45
let, kap.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 m. Srednji zračni tlak 756.0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
20.	9. zvečer	741.0	17.8	sl. jzhod	oblačno	
21.	7. zjutraj	742.1	15.3	brezvetr.	oblačno	
	2. popol.	742.5	22.3	sl. jug	del. jasno	0.4 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 18.4°, nor-
male: 14.2°.

Dunajska borza

dne 21. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notab.	97.05
Skupni državni dolg v srebru.	98.85
Avstrijska zlata renta.	116.15
Avstrijska kronska renta 4%.	97.60
Ogrska zlata renta 4%.	114.75
Ogrska kronska renta 4%.	90.70
Avstro-ogrsko bančne delnice.	1007.—
Kreditne delnice.	656.—
London vista.	242.—
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	118.32
50 mark.	23.67
20 frankov.	19.30
Italijanski bankovci.	90.40
0 kr. cekini.	11.44

„Posojilnica v Mariboru“

sprejme pod ugodnimi pogoji 1921-2

pomožnega uradnika.

Šivilje in učenke

se takoj vsprejmó. 1955-1

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

V soboto, dne 22. septembra, ob 8. uri zvečer
v glasbeni dvorani filharm. društva
predavanje
„Kaj sem doživel v vojni v Transvalu“
govori
gospod **Egon Mosché.**

Predavanje traja okoli 1 1/2 ure. (1918-2)

Vstopnice: Cerele K 3.—, I. prostor K 2.—, II. prostor K 1.50, galerija
K 1.50, stojišča K 1.—, dijaške vstopnice 60 vln.

v Otona Fischer-ja prodajalnici muzikalij, v Ljubljani, Tonhalle.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877-7)

Solicitatorja

(samca) vzprejme s 1. oktobrom t. l.

dr. R. Bežek

(1952-1)

c. kr. notar v Zatičini.

V najem se odda pod ugodnimi
pogoji tukaj znana (1893-3)

špecerijska prodajalnica

z vso opravo in blagom.

Več pove g. Ivan Jebačin v Ljubljani.

Kovačnica

g. Lenčeta na Laverel
odda se takoj treznemu, spretnemu in samo-
stojnemu kovaču z orodjem, ne da bi se
kaka najemnina plačala, v izvrševanje
kovaškega obrta.

Primerno najemnino plačati bode še le
potem, ko se bode konstatovalo, da je kovačnica
dobro obiskana.

Ker prebivalstvo delavnega in razumnega
kovača komaj pričakuje, je za gotovo pričakovati,
da bode imel vedno mnogo dela. (1695-13)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga do Trbiča. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl, Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopolodne osonni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiča.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopolodne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Kropo. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopolodne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta
za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se
dobiava samo (1393-11)

v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a
v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februvarja 1899.

L. Kres, mlekarja.

Umetniška razstava
v „Mestnem domu“
vsak dan od 9. dopoludne do 4. popoldne.

Kupovalci trt

se uljudno vabijo, da si ogledajo tukajšnjo
trtno šolo, najstarejšo v deželi, ter
se prepričajo o čistosti vseh vrst. — Kot
specialiteto priporočamo pristne
Bordeaux-trtce za dobavo rudečega
vina. — Istočasno priporočamo svoja

najizvrstnejša namizna vina.

Graščinsko oskrbništvo Raka na
Kranjskem. (1937-1)

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna
razsvetljevalna vpeljava.

Podobe v naravni velikosti.

Originalni posnetki.

Nov

interesanten in komičen program.

Razen tega

interesantni in izredno komični prizori.

Predstave vsak dan, in sicer ob ne-
deljah in praznikih ob 3., 4., 5., 6., 7.
in 8. uri zvečer, ob delavnikih ob 4.,
6. in 8. uri zvečer.

Cene: I. prostor 30 kr., II. prostor 20 kr.

Otroci in vojaki iz moštva plačajo polovico.

Programi se dobé pri blagajni.

Velesposodovanjem

(1940-1)

F. J. Oeser.

745-24

H. SUTTNER

urar

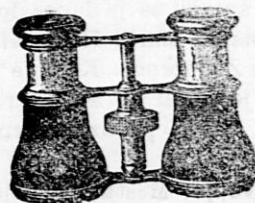
v Kranju poleg lekarne

razpošilja po poštne povzetju fine in natančno repasirane ure z jedno-
letnim jamstvom.

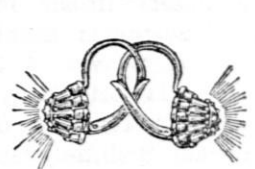
Odcemek iz cenika:

srebrna cilindar-remont. ura, 6 kamnov, močna,
gld. 5.—

srebrna močna fina anker-remont. ura, 15 kam-
nov (rubis), z dvema pokrovoma gld. 9.—
enaka 14-karat. zlata gld. 35.—

dalnogled (Feldstecher) v toki
(Etui) gld. 5.50, fin gld. 8.50,
najfinejši gld. 13.—

14-karat. zlata uhani s pravim
diamantom gld. 10.—

srebrna fina ženska ura na 6 kamnov (rubis), gld. 5.50
enaka 14-karat. zlata gld. 13.50

Priporočam svojo izborna zalogo ur, zlatnine, srebrnine in optičnega blaga.
Žepne ure zlate, srebrne iz tula, jekla, nikla, kakor tudi budilke, stenske in salonske ure.
Zlate in srebrne verižice, prstane in uhane tudi z diamanti in brilianti, zapestnice, obeske itd.

Prodajam po najnižjih tovarniških cenah.

Vse novosti vedno v zalogi. * Ceniki zastoj in franko.

Opomba: Da je moje blago res dobro in fino, jamči to, da ga pošiljam celo v
inozemstvo. (1755-4)

Sprejemanje denarnih vlog

na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.

Eskomt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.